

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Brno 2010

Hana Matoušková

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Armáda spásy a její činnost

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Zdeněk Dragoun

Vypracovala:
Hana Matoušková

Brno 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma“ Armáda spásy a její činnost“ zpracovala samostatně a použila jen uvedenou literaturu.

Brno 25.4.2010

Hana Matoušková

Poděkování

Děkuji panu Mgr. Zdeňku Dragounovi za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce

Hana Matoušková

OBSAH

Úvod	1
1. Armáda spásy	4
1.1 Vznik a historie Armády spásy	7
1.2 Vznik Armády spásy v ČR	9
1.3 Dílčí závěr	11
2. Struktura Armády spásy	12
2.1 Struktura Armády spásy	13
2.2 Služby Armády spásy	15
2.3 Dílčí závěr	21
3. Město Brno	22
3.1 Organizace pomáhající lidem bez domova	22
3.2 Nabídka služeb těchto zařízení	22
3.3 Dílčí závěr	32
4. Příčiny bezdomovectví	33
4.1 Hlavní příčiny	35
4.2 Dílčí závěr	36
5 Centrum sociálních služeb Josefa Korbela	38
5.1. Moje setkání s Armádou spásy	38
5.2 Fungování centra	41
5.3 Nově přichozí klient	43
5.4 Návrh zlepšení	46
5.5 Dílčí závěr	47
Závěr	48
Resumé	50
Anotace	52
Seznam použité literatury	54
Seznam příloh	57

Úvod

Co to je bezdomovectví a jak se může stát, že se jedinec, který žije běžným životem, najednou ocitne bez domova? Může se to přihodit komukoliv? Na tyto a podobné otázky se pokusím nalézt odpověď a zaměřím se na Armádu spásy, která nabízí pomocnou ruku právě lidem bez přístřeší.

Jistě se vám stalo, že jdete po ulici a díváte se kolem sebe. Denně potkáváme na ulicích mnoho lidí a každý má svoje trápení a problémy. Každý člověk se může dostat do různých problémů. Záleží na tom, jak se velké jsou to pro něho problémy, jelikož máme rozdílné vrozené dispozice, které ovlivňují psychickou odolnost a sílu si poradit v krizových situacích. Pokud se někomu stane, že ztratí zaměstnání nebo bydlení a nemá kolem sebe dobré rodinné zázemí, o které se může opřít, když potřebuje pomoci s řešením těchto závažných problémů, když kolikrát není, kdo by pomohl a poradil, tak tento problém se v počátku nezačne řešit. Někteří lidé nedokáží malé problémy na počátku řešit, a tak se z nich mohou stát velké problémy - „existenční problémy“. Často si vůbec neuvědomujeme, co se vlastně lidem, kteří se najednou ocitli na ulici - „bezdomovcům“ přihodilo. Mnoho lidí se na ně dívá skrz prsty a nedokáže pochopit, že třeba ještě před krátkou dobou žili stejně jako oni.

Může se to stát asi komukoliv, že se třeba manželé rozvedou a většinou muž se najednou ocitne bez domova nebo otec či matka přepíše svůj byt na děti a ty ho potom třeba po hádce vyhodí z domů. Zruší se třeba pracovní místo, a pak se musí bývalý pracovník vystěhovat z ubytovny, kde mnoho let bydlel. Dále jsou případy, kdy žena s dětmi jednoho dne opustí manžela, který ji týrá,

a nemá vlastně kam jít. Je pravda, že existuje také skupina bezdomovců, kteří takto chtějí žít, bez pomoci jiných a podpory státu, chtějí žít volně bez kontroly podle svého přesvědčení, ale je jich velmi málo. Většina se na ulici ocitla vlivem vnějších již zmíněných okolností, které není člověk bez pomoci schopen zvládnout, např. přírodní katastrofa, požár nebo problémy v práci či v manželství.

Právě pro tyto jedince funguje kromě jiných charitativních zařízení organizace Armáda spásy. Armáda spásy je mezinárodní hnutí, které je součástí křesťanské církve a řídí se poselstvím z Bible. Její poslání je kázat evangelium a naplňovat lidské potřeby bez jakékoliv diskriminace. Jádrem práce je spojení křesťanské víry se službou bližnímu a naplnění různých potřeb i potřeb duchovních. Hlavní je konkrétní lidská potřeba a přistupování ke každému člověku stejně bez jakékoliv diskriminace.

Armáda spásy od svého počátku prokazuje svoji víru praktickým způsobem. Všude na světě poskytuje profesionální a zároveň hluboce lidskou péči potřebným lidem, bez ohledu na jejich rasu, pohlaví a vyznání.

Ve své práci se v první kapitole zaměřím na historický vývoj mezinárodního hnutí Armády spásy od jejího založení Williamem Boothem po současnost. Uvádím v dalších kapitolách strukturu organizace a nabídku poboček poskytujících pomoc lidem bez domova.

V praktické části, kterou je kapitola pět, se zaměřuji na Centrum sociálních služeb Josefa Korbela na Mlýnské ulici 25

v městě Brně. Opírám se o svoje vlastní zkušenosti z dobrovolnické činnosti v tomto centru.

Cílem mojí práce je seznámit odbornou veřejnost a čtenáře, které téma Armády spásy zajímá, s historií a činností tohoto hnutí. Nabízím přehled míst poskytující služby, které provozují pobočky armády spásy v České republice. Pokusím se změnit názory a postoje na lidi bez domova. Tuto práci píši v rámci bakalářského studia sociální pedagogiky.

Teoretická část

1. ARMÁDA SPÁSY

Armáda spásy je náboženské, křesťanské hnutí, působící po celém světě. Jejím posláním je naplňovat potřeby lidí bez jakékoli diskriminace. Pomoc druhému byla v lidech zakořeněna od nepaměti. Její rozmach nastává po vzniku křesťanství.

William Booth, který se stal zakladatelem Armády spásy, se narodil roku 1829 na předměstí anglického Nottinghamu v rodině zkrachovalého stavitele. Jeho dětství nebylo moc veselé, protože jeho rodina živořila na hranici chudoby. Ve 13 letech odešel na vyučení do zastavárny v nottinghamských slumech. Za krátký čas po jeho odchodu do učení mu zemřel otec a William, začal v této tíživé životní situaci navštěvovat místní metodistickou církev. Zde nejspíš došlo k jeho obrácení, což je termín označující niterné přijetí Krista za svého osobního spasitele. Již od mládí měl zájem o chudé a nevěřící lidi. Na tento prožitek přerodu bude později v AS kladen zvláštní důraz. (*Armáda spásy*. Praha: Hlavní národní velitelství Armády Spásy v Československu, 1919. s. 6).

V 17 letech se stal jeho vzorem americký kazatel **John Caughey**, který navštívil město Nottingham v rámci své anglické mise v roce 1846. Jeho metody evangelizace vyzkoušel William se skupinou přátel, zpěvem písní a spontánně pronášenými projevy se snažili v ulicích nottinghamských chudinských čtvrtí přilákat lidi do metodistických modliteben. Vytvářeli seznamy lidí, které pak chodili navštěvovat do jejich domů.

Po poradě se svým pastorem se William nechal roku 1847 zaregistrovat jako laický kazatel wesleyánské metodistické církve. V této době ukončil učňovská léta a odešel za prací do Londýna. V Londýně se připojil k walworthskému metodistickému sboru, a tak mohl dále pokračovat v činnosti místního kazatele. William si začal uvědomovat, že posluchačům jeho kázání schází správný probuzenecký zápal.

V metodistické církvi probíhal boj mezi dvěma křídly, usedlejší a převážně tvořeným ze zámožnějších městských kruhů, a skupinou reformátorů požadujících návrat k evangelizačnímu směru zakladatele **Johna Wesleyho**. Spory mezi křídly vyvrcholily rozkolem roku 1850 a William se prostřednictvím svých přátel ocitl v táboře reformátorů.

Energický mladík William se velmi zalíbil bohatému průmyslníkovi **Edwardu Rabbitsovi** a ten ho přivedl do nově založené reformní metodistické denominace nazvané New Connexion. Booth se na jednom z Rabbitsových čajových dýchánek seznámil se stejně starou **Catherine Mumfordovou**, dcerou výrobce kočárů. Zjistili, že mají podobné názory na evangelizační hnutí a jsou obdivovateli myšlenek amerického probuzeneckého teologa **Charlese Finneyho** a také zapřísáhlými odpůrci alkoholu. Catherine dokonce působila v protialkoholické lize mládeže od svých 12 let. Navázali spolu důvěrné přátelství, které v několika letech vedlo až k zasnoubení a roku 1855 bylo potvrzeno sňatkem.

Edward Rabbits povzbudil Williama roku 1852 k opuštění práce v zastavárně a k tomu, aby se věnoval kázání na plný úvazek. Po krátkém období hledání nejvíce vyhovující církve a návratu r. 1854 do New Connexion se zde stal kazatelem. Jako evangelista

putující z místa na místo byl velmi úspěšný, ale právě to vedlo ke sporům s nadřízenými, kteří chtěli, aby se usadil a věnoval se pastorační práci jen v jedné farnosti. Kompromis s nadřízenými nebyl nalezen, a tak se r. 1861 Boothovi definitivně rozešli s New Connexion a ocitli se na volné noze. Své poslání našel William v nejchudší části Londýna, East Endu. Nepřátelskému publiku, které většinou tvořili zločinci, pijáci a prostitutky, kázal pod širým nebem nebo ve velikém stanu, který mu zajistili jeho příznivci. Catherine mezitím finančně zajišťovala rodinu tím, že pro bohaté dámy ze západního Londýna začala pořádat kázání. Její kazatelská činnost vyplynula z tíživé finanční situace, současně byla velkou zastánkyní ženského kazatelství a obdivovatelkou americké evangelistky **Pheobe Palmerové**. Tyto její myšlenky pomohly zajistit ženám v AS rovné místo s muži.

Hodně lidí, které William svým kázáním obrátil k víře, mu chtělo pomáhat v jeho práci. Vytvořil z nich tedy sbory a posílal je do ulic. Obdivovatelů a podporovatelů stále přibývalo, a tak svou evangelizační práci organizačně zaštitil.

R. 1865 založil tzv. Křesťanskou misii na dvou základech, a to na anglickém metodismu s jeho pevnou organizací a důrazem na osobní disciplínu a na razantních evangelizačních metodách amerických probuzenců. Postupem času se stala tato organizace centralisticky řízenou Boothem, který ji z pozice vrchního intendanta řídil autokraticky.

Misie se úspěšně rozrůstala a brzy její působnost překročila nejen hranice East Endu ale i Londýna. Začala disponovat značnými financemi, z většiny stále od podporovatelů. Zřídila v Londýně vývařovnu pro chudé a začala vydávat i vlastní časopis.

1.1 Vznik názvu Armáda spásy

V roce 1877 se na plakátech začalo psát **Armáda haleluja** a název byl změněn ve výroční zprávě z roku **1878** na Křesťanská misie armádou dobrovolníků.. Booth změnil tehdy slovo dobrovolníků na slovo spásy. Od tohoto úkonu se začínají psát **dějiny Armády spásy**. V roce 1878 dospěl Booth se svými nejbližšími spolupracovníky k názoru, že jejich evangelizační záměr naplní nejlépe organizace, která bude řízena ve vojenském stylu. Změnili tedy jméno na **Salvation Army** a z nejvyššího intendanta Bootha se stal vrchní velitel – generál s oficiálním titulem generální superintendent Křesťanské misie. Modelem pro AS byla hlavně britská armáda; byl převzat systém hodností a zavedeny podobné uniformy. Učení AS vycházející z metodismu Booth shrnul do doktríny o jedenácti člancích a později vznikl dokument zvaný **Válečné artikule**, který spolu s doktrínou noví členové při příchodu podepisovali..

Původně šlo pouze o církevní hnutí. S postupem času členové Armády spásy zjistili, že křesťanství má také sociální důsledky. Na londýnských ulicích žilo velké množství bezdomovců. W. Booth se svými spolupracovníky se rozhodli pro ně něco vykonat a změnit jejich život. Z jejich iniciativy v roce 1888 byla zřízena první ubytovna Armády spásy pro bezdomovce.

Po rozšíření svého působení na celé území Velké Británie se brzy začala činnost AS šířit do celého světa. Roku 1879 začala působit Armáda spásy v USA, o rok později v Austrálii a později se rozšířila do kontinentální Evropy a britských kolonií hlavně do Indie.

Do třiceti let řídil generál Booth z Londýna světovou organizaci, která měla vlastní bankovní i pojišťovací ústav. Před svou smrtí r. 1912 předal William Booth velení AS svému synovi **Bramwellovi**, který se na otcově práci podílel už od chlapeckých let.

Původní myšlenka byla taková, že každý generál si sám vybere vhodného nástupce. Ale už třetí generál **Edward Higgins** byl zvolen koncilem nejvyšších důstojníků AS, který byl zároveň oprávněn generála odvolat.

Počátkem roku 1878 existovalo 30 kazatelských stanic a 36 evangelistů, v roce 1879 již 130 sborů a 200 důstojníků a za další čtyři roky bylo sborů 519 a 1469 důstojníků. Dnes pracuje Armáda spásy ve 113 zemích světa a mluví ve 160 jazycích. Má více jak 1,5 milionu členů ve skoro 28 tisících zařízeních. Mezi tyto zařízení patří ubytovny pro bezdomovce, dětské domovy, domovy pro seniory, nemocnice, školy aj.

1.2 Vznik AS v českých zemích

V českých zemích, jako součásti habsburského Rakouska, nebyla činnost AS úředně povolena. Povědomí o ní zde vytvářeli lidé, kteří se s její prací setkali v cizině (hlavně v Anglii a Německu). R. 1906 vydal **dr. Alexandr Batěk** v Plzni brožuru, která čtenáře podrobně seznamuje s fungováním AS a její činností. Její myšlenky mu byly sympatické také z pozice zaníceného bojovníka proti kouření a moralisty. Další osobností popularizující práci AS, byla spisovatelka **Pavla Moudrá**, které imponovalo rovné postavení žen a samaritánská sociální práce. (První rok. *Prapor spásy*. 1. 6. 1920, roč. 2, č. 12, s. 2.).

Pár let před první světovou válkou se v Praze objevila skupina obdivovatelů práce AS, která pak měla hlavní podíl na příchodu AS do republiky. R. 1914 byl u nás vydán i životopis Williama Bootha od **Josefa Nežáreckého**, ve kterém se také věnoval fungování AS.(NEŽÁRECKÝ, Josef. William Booth a jeho Armáda Spásy. Smíchov : Štětka, 1914

Po vzniku republiky v roce 1918 poslala tato skupina na Hlavní mezinárodní velitelství (dále HMV) v Londýně žádost, aby byla zahájena činnost AS v naší republice. HMV vyhovělo a poslalo skupinu zkušených salutistů v čele s 1. důstojníkem. Byl jím dánský brigádník Holm, který přišel do republiky 19. června 1919 s cílem zmapovat situaci a připravit půdu pro činnost Armády spásy. Dokázal získat kontakty na úřady a různé společnosti, kde byl vřele přijat. Dne 20. srpna 1919 dorazil do Československa pověřený územní velitel Karl Larsson. (První rok. *Prapor spásy*. 1. 6. 1920, roč. 2, č. 12, s. 2.)

AS u nás nebyla formálně vedena jako náboženská společnost, údajně proto, že si právní zástupce AS nebyl jistý získáním potřebné nadpoloviční většiny poslanců Národního shromáždění ke schválení náboženské společnosti. Navrhl tedy veliteli zaregistrování AS jako spolku na základě spolkového zákona a velitel souhlasil. Toto zaregistrování nebylo pro AS šťastné, protože jako „pouhý“ spolek se stala snadným cílem pro protektorátní úřady a později pro poúnorovou komunistickou vládu, nebylo obtížné ukončit její existenci.

První slavnostní shromáždění se konalo 19. září 1919 ve Smetanově síni Obecního domu v Praze, kde byli důstojníci oficiálně uvítáni zástupci úřadů. Bylo jim povoleno pořádat pouliční shromáždění a průvody ulicemi a směli užívat budovu bývalého zájezdního **hostince U Valšů** stojící na rohu ulic Betlémská a Karolíny Světlé, který měl být vládou uzavřen. Tady bylo zřízeno hlavní velitelství s kadetkou pro důstojníky a obchodním oddělením a redakce časopisu s informační kanceláří. První shromáždění, kde proběhlo kázání charismatického komisaře Larssona, se konala na Malé Straně v Lázeňské ulici v sále zapůjčeném filozofickou fakultou Univerzity Karlovy. Tady se vytvořili první jeho stoupenci a obránci, z nichž vznikl první sbor.

Mimo církevní činnosti provozovala Armáda spásy záchranné domovy, stanice v chudinských čtvrtích, domovy pro alkoholiky atd. Svoji činnost vykonávala do roku 1950, kdy byla vládnoucí stranou zakázána. Členové Armády spásy byli perzekuováni a vězněni. Nejznámějším představitelem této doby byl **major Josef Korbel**, jehož jméno dnes nese azylový dům v Brně. Jeho život zachycuje kniha „V nepřátelském táboře“.

Po roce 1989 požádala skupina křesťanů Armádu spásy, aby obnovila svou činnost. O zkušenosti Armády spásy měla zájem také federální československá vláda. Tehdejší prezident Václav Havel se setkal s generálkou Evou Burrowsovou, měl také velký zájem o odborné a praktické zkušenosti Armády s řešením problémů lidí bez domova. Při společném jednání byly navázány přímé kontakty s Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Armáda spásy v České republice byla zaregistrována dne 17.5.1990 jako občanské sdružení

1.3 Dílčí závěr

Armáda spásy je náboženské mezinárodní hnutí působící v mnoha zemích celého světa. Zakladatelem Armády spásy je William Booth, který neprožil moc pěkné mládí. V roce 1865 založil spolu se svými pomocníky v Londýně Křesťanskou misi.

V roce 1878 ve Velké Británii spolu se svými stoupenci změnil název organizace dobrovolníků z Armády haleluja na Salvation Army. Od té doby se používal název Armáda spásy. Tato organizace byla řízena ve vojenském stylu a jejich vzorem byla britská armáda.

Během několika let se rozšířila do celého světa. Původně šlo pouze o církevní hnutí, ale později jeho stoupenci začali chápat, že křesťanství má sociální důsledky, a v roce 1888 vznikla první ubytovna pro lidi bez domova. V českých zemích Armáda spásy působila od roku 1919, kdy byl povolán územní velitel Karl Larsson. Měla postavení spolku, proto bylo snadné jí kdykoliv zakázat a znemožnit jí činnost.

2. Struktura Armády spásy

Mezinárodní ústředí Armády spásy sídlí v Londýně. Působí tam generál, který velí celé organizaci. V současné době jím je Shaw Clifton, který byl zvolený v roce 2006.

Nad činností Armády spásy v České republice má patronát Nizozemí. Územním velitelem Nizozemí a České republiky je com. Wilem van der Harst.

Armáda spásy v ČR má sídlo v Praze. V jejím čele stojí velící důstojník pro Českou republiku – v současné době, s účinností od 1. května 2008, tuto funkci zastává major **Michael R. Stannett** (na fotografii s manželkou **Ruth**) ze Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku. Národní Ústředí zajišťuje styk s Ústředními orgány ČR, koordinuje práci v celé republice, udržuje kontakt s mezinárodní Armádou spásy a vede centrální účetnictví pro veškerá zařízení Armády spásy v ČR.

Do jeho působnosti spadá management Armády spásy v ČR:

- zástupce národního velitele,
- národní ředitel rezidenčních sociálních služeb (env. Přemysl Kopeček),
- tajemnice národního velitele (Mgr. Pavla Vopeláková),
- hlavní ekonom, tajemnice národního ředitele rezidenčních sociálních služeb, personální a ekonomické oddělení, školící oddělení, koordinátor vězeňské péče.

Členem Armády spásy se může stát každý křesťan, který si ji zvolí za svůj duchovní domov. Členové Armády spásy se nazývají

vojáky. Další formou členství je stoupenec. Je platným členem společenství křesťanů, nebere na sebe pouze některé závazky vojáků a nepoužívá uniformu. Důstojník Armády spásy je ordinovaný duchovní, tzn. absolvent teologicko-sociálního studia Armády spásy.

2.1 Působnost Armády spásy v ČR

V České republice Armáda spásy působí a má tato zařízení:

Praha

- Ústředí Armády spásy, Petržilkova 2565/23, Praha 5,
- Sbor a komunitní centrum, Lidická 18a, Praha 5,
- Komunitní centrum, Biskupcova 36, Praha 3,
- Komunitní centrum, Ciolkovského 858/8, Praha 6,
- Centrum sociálních služeb Bohuslava Bureše, Tusarova 60, Praha 7,

Brno

- Sbor a komunitní centrum, Staňkova 4, Brno,
- Komunitní centrum, Kőrnerova 1, Brno,
- Nízkoprahové centrum pro mládež Jonáš, Kubíčková 23, Brno,
- Centrum sociálních služeb Josefa Korbela, Mlýnská 25, Brno,

Ostrava

- Sbor a komunitní centrum, Marie Majerové 1733, Ostrava-Poruba,
- Komunitní centrum, Generála Píky 25, Ostrava-Fifejdy,
- Komunitní centrum, Božkova 65, Ostrava-Přívoz,
- Domov pro seniory, Holvekova 38, Ostrava-Kunčičky,
- Azylový dům pro muže, U nových válcoven 9, Ostrava-Mariánské Hory,

- Azylový dům pro ženy a matky s dětmi, Generála Píky 25, Ostrava-Fifejdy,
- Prevence bezdomovectví, Palackého 25, Ostrava 1,

Havířov

- Sbor a komunitní centrum, J. Seiferta 8, Havířov,
- Komunitní centrum, Obránců míru 704, Havířov-Šumbark,
- Azylový dům pro muže, Na Spojce 2, Havířov,
- Noclehárna, Pod Svahem 1, Havířov,
- Dům pro matky s dětmi, Dvořákova 21, Havířov.

Krnov

- Sbor a komunitní centrum, Opavská 26, Krnov,
- Centrum sociálních služeb, Čsl. armády 837/36, Krnov,

Karlovy Vary

- Komunitní centrum, Jugoslávská 16, Karlovy Vary,
- Centrum sociálních služeb, Nákladní 7, Karlovy Vary,

Přerov

- Sbor a komunitní centrum, 9. května 107, Přerov,
- Komunitní centrum – klubovna, Škodova 17, Přerov,

Opava

- Azylový dům Samaritán, Nákladní 24, Opava,
- Domov pro matky s dětmi, Rybářská 86, Opava,

Šumperk

- Centrum sociálních služeb, Vikýřovická 1495, Šumperk.

2.2 Sbory a komunitní centra

Armáda spásy je součástí křesťanské církve. Sbory jsou církevní společenství, která se schází a pomáhají při aktivitách komunitního centra. Sbory a komunitní centra žijí společným životem a jsou vzájemně propojeny.

1. sbory

Jednotlivá místní společenství se nazývají sbory a vyvíjejí duchovní i evangelizační aktivity. Jde o bohoslužebná shromáždění, praktikující tuto činnost: biblické hodiny, ranní chvilky, biblické kroužky, pastorační poradenství a návštěvy v nemocnicích. Služby jsou určené pro všechny bez rozdílu vyznání a jakékoli diskriminace. V obvodu své působnosti sbory zřizují a provozují komunitní centra pro službu lidem.

2. komunitní centra

Činností komunitních center je poskytování komplexu sociálních služeb. Centra pomáhají zprostředkovávat sociálně – právní poradenství, základní sociální služby, vedou k zapojování se klientů dle svých možností a schopností do nabízených aktivit a motivují k potřebě vzdělávat se a seberealizovat. Pomáhají překonávat sociální, kulturní a etnické bariéry mezi lidmi. Slouží nejenom místním obyvatelům, ale všem, kteří hledají sociální pomoc, společenství v osamělosti nebo místo pro setkávání s druhými lidmi.

Svémi programy reagují na nejpálčivější místní sociální problémy. Je to příprava dětí z etnických minorit na školní výuku,

trávení volného času, základy počítačové gramotnosti, výcvik sociálních dovedností potřebných k uplatnění se na trhu práce atd. Cílem komunitních center je zlepšení kvality života lidí v místním společenském prostředí. Důležitá je aktivace a propojování jejich vzájemných možností.

Komunitní centra navštěvují převážně lidé bez domova, nezaměstnaní, matky s dětmi, staří lidé a příslušníci etnických minorit.

3. Rezidenční sociální péče

V Armádě spásy jsou cílovou skupinou bezdomovci – muži, ženy a matky s dětmi. V zařízeních rezidenční sociální péče se vytváří centra komplexních sociálních služeb. K uplatnění klientů v běžném životě se úspěšně využívají resocializační programy. Jejich smyslem je pomáhat uživatelům samostatně řešit svoje problémy a minimalizovat svoji závislost na sociální pomoci. Prostředkem k naplnění tohoto cíle je vícestupňový resocializační program. Ten zahrnuje terénní práci, nízkoprahová denní centra, noclehárny, krizová lůžka, azylové domy, pracovní aktivity, byty na půli cesty. Sociální práce s klienty se snaží přizpůsobit co nejvíce jejich potřebám. Vznikají tak další služby – krizová lůžka, dílny, probačně-mediační programy atd.

4. terénní práce

Služba terénní práce je určena osobám, které žijí nedůstojným a rizikovým způsobem života. Důležitým prvkem terénní práce je navázání kontaktů s lidmi nacházejících se mimo sociální síť.

Snahou terénních pracovníků v ulicích je navázání prvního kontaktu a nabídka služeb denního centra a dalších zařízení.

5. nízkoprahová denní centra

Lidem bez přístřeší, jež mají zájem o využití hygienického zařízení, jídlo a zázemí přes den, jsou určena nízkoprahová denní centra. Cílem je snížit sociální a zdravotní rizika klientů, umožnit jim nezbytné podmínky pro přežití. Není nutné se v nich objednávat a prokazovat svoji totožnost. Nevyžaduje se po nich aktivní zájem o zajištění svých potřeb vlastními silami. V případě jejich zájmu je jim poskytnuta informace o návazných sociálních službách, které jim mohou pomoci vyřešit nepříznivou situaci.

6. nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Jedná se o služby pro dospívající lidi, kteří žijí v prostředí zasaženém asociálními a sociálně patologickými jevy jako jsou kriminalita, různé závislosti, rasismus, šikana. Jejich cílem je pomoci snižovat tato rizika a umožnit zlepšení podmínek k účelnému naplnění volného času. Programy mívají skupinovou formu, někdy kombinovanou s individuální. Nabízí nerizikové aktivity a snaží se o posílení sociálních dovedností a odpovědnosti za vlastní chování.

Zařízení také nabízí možnost doučování, bezplatnou výuku anglického jazyka a základů práce s počítačem, klubovnu, kroužky (ruční práce, sport, hry atd.), pořádání letních táborů aj.

7. noclehárny

Noclehárny slouží k poskytnutí nouzového přespání lidem, kteří se ocitli bez přístřeší a nedokáží si sami poradit a svoji situaci patřičně řešit. Nevyžaduje se u nich aktivní zájem o zajištění si vlastního bydlení. V noclehárně jim je poskytnuta strava, sprcha, čisté oblečení, lůžko a sociální poradenství. Noclehárna poskytuje služby pouze přes noc, přes den ji klienti musí opustit. Domovní řád zakazuje požívání alkoholu, drog a agresivní chování.

8. zimní noclehárny

V zimních měsících slouží k nouzovému nocování zejména prostory denních center. Možností jsou přistýlky nebo jen židle v jídelnách. Cílem je nabídka noclehu všem, kteří nemají kde spát, a hrozí jim omrzliny či umrznutí.

9. krizová lůžka

Jde o formu krátkodobého řešení pro osoby v nouzi. Výhodou je okamžitá pomoc klientovi.

10. azylové domy

Na služby nocleháren navazují azylové domy. Poskytují dočasné ubytování pro muže i ženy, kteří se chtějí zapojit do resocializačního programu a řešit svoji sociální situaci. Slouží ke stabilizaci situace uživatelů. Uživatelé procházejí tzv. integračními stupni, během kterých si postupně stanovují náročnější cíle.

Podstatná je motivace a pomoc s navržením a realizací způsobů, jak si zajistit vlastní bydlení. K resocializaci uživatelů

slouží individuální plány. V azylových domech je celý den postaráno o jejich základní tělesné potřeby, ale také o pracovní aktivity, sociální poradenství a duchovní programy. Cílem azylových domů je poskytnutí maximální opory klientům k návratu do samostatného života.

11. azylové domy pro matky s dětmi

Domy pro matky s dětmi poskytují dočasné ubytování matkám s dětmi, které přišly dočasně nebo trvale o vlastní bydlení. Ocitly se tak v situaci, kdy by bez náhradního ubytování nebyly schopny vychovávat svoje dítě. Nabízí ochranu týraným a zneužívaným matkám s dětmi, těhotným ženám, které si chtějí ponechat své dítě i přes nevěli partnerů či rodičů. Azylový dům poskytuje matce s dětmi samostatnou místnost s kuchyňským koutem. Pomoc nespočívá jen v poskytnutí ubytování, ale také ve výchovné a poradenské péči, kterou jim poskytují pracovníci domu. Společně také vytváří zázemí pro nerušený pobyt a umožnění pocitu bezpečí k výchově malého dítěte.

12. byty na půli cesty

Jde o dočasné ubytování pro klienty, většinou na 1 rok. Jsou dalším stupněm za ubytovnou. Určeny jsou lidem, kteří opouštějí různá pobytová zařízení (dětské domovy, azylové domy aj.). Klienti si za ubytování platí, udržují si sami svoji domácnost, chodí do práce. Jsou postupným krokem k opuštění zařízení poskytujících pomocnou ruku. Cílem je naučit se spoléhat na svoje schopnosti a možnosti a snažit se osamostatnit a najít si bydlení v běžném životě.

13. domovy pro seniory a invalidní důchodce

Domovy jsou určeny hlavně pro ty, kteří čekají na umístění do domova důchodců. Je v nich zajišťována i odborná zdravotnická pomoc. Cílem je zlepšovat životní podmínky sociálně slabých seniorů. Nabízí se jim aktivizační programy (klub seniorů, pěvecký sbor, ruční práce, výlety), organizování kulturních a vzdělávacích akcí.

Probační a mediační programy

V návaznosti na pracovní aktivity a ve spolupráci s Probační a mediační službou ČR nabízí možnosti plnění probačních programů.

Klienti si zde mohou odpracovat alternativní trest, ale také navštěvovat motivační kurzy, využít sociální poradenství atd. V současné době v Armádě spásy probíhají 2 projekty s programy Integrace specifických cílových skupin a Vzdělávání poskytovatelů a zadavatelů sociálních služeb.

Integrační program pro sociálně vyloučené osoby

Projekt „Integrační program Armády spásy pro sociálně vyloučené osoby“ má za cíl zkvalitnění úrovně poskytovaných služeb, upevnění Standardů kvality sociálních služeb v zapojených zařízeních a vytvoření vzdělávacího programu pro lidi bez domova. Uživatelé si osvojí znalosti potřebné při vyhledávání zaměstnání, psaní životopisu, jak postupovat při hledání práce aj.

Vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb

Projekt „Vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb“ probíhá v rámci Operačního programu Rozvoje lidských zdrojů, vyhlášeného Evropským sociálním fondem. Má za cíl zvýšit kvalifikaci a odbornou způsobilost zaměstnanců Armády spásy v České republice, připravit zařízení na nový zákon o sociálních službách a podporu při zavádění Standardů kvality sociálních služeb.

V rámci projektu se realizuje interní vzdělávání zaměstnanců, socioterapeutický výcvik, psychosociální výcvik, supervize zaměstnanců, nezávislé konzultace v zavádění Standardů kvality sociálních služeb.

2.3 Dílčí závěr

V České republice Armáda spásy poskytuje pomoc sociálně potřebným v mnoha zařízeních a v různých formách. Jsou to sbory a komunitní centra. V rámci rezidenční sociální péče to jsou terénní práce, nízkoprahová denní centra, noclehárny, krizová lůžka, azylové domy, byty na půli cesty, domovy pro seniory, probační a mediační programy.

V Armádě spásy probíhají 2 projekty – Integrační program pro sociálně vyloučené osoby a Vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb.

Smyslem sociální práce v Armádě spásy je pomoci lidem v nouzi.

3. Město Brno a pomoc lidem bez domova

Ve městě Brně jsou poskytovány sociální služby lidem bez domova v těchto organizacích.

Magistrát města Brna, oddělení sociální prevence a pomoci

Centrum sociálních služeb

Nový prostor

Oblastní charita

Diecézní charita

Sdružení podané ruce

Asociace občanských poraden

A kluby ČR

Psychiatrická léčebna

Krizové centrum

Teen Challenge

Lotos

Rozkoš bez rizika

Nesehnutí

3.2 Nabídka služeb těchto zařízení

■ Magistrát města Brna, oddělení sociální prevence a pomoci,

Křenová 20, Brno

Oddělení sociální prevence a pomoci MmB poskytuje na Křenové ulici v městě Brně péči o občany společensky nepřizpůsobené a o občany propuštěné z výkonu trestu nebo proti nimž se vede trestní řízení, o osoby závislé a žijící způsobem života, který není

důstojný. Sociální pomoc poskytují klientům na tomto oddělení sociální kurátoři, právníci a pracovní terapeuti.

Zde jsou poskytovány následující činnosti:

1. poskytování poradenství,
2. výchovné a psychoterapeutické pomoci,
3. zajišťování a koordinace sociální péče,
4. nabídka ubytování,
5. rozhodování o poskytnutí peněžitých a věcných dávek,
6. práce v terapeutické dílně (stolařské práce, keramika, ruční práce, vaření),
7. nabídka dalších služeb – možnost praní, vaření aj.

2 Centrum sociálních služeb

1. Dům sociální prevence, Podnásepní 20, Brno

Dům sociální prevence je zařízení pro občany města Brna, starší 18 let, kteří se ocitli v těžké životní situaci a nemají kde bydlet.

Zařízení nabízí:

- A. ubytování pro sociálně potřebné osoby,
- B. resocializační program, jehož absolvováním se klienti lépe zapojí do pracovního procesu i běžného života,
- C. spolupráci s dalšími zařízeními a přerazování klientů dle jejich potřeb.

Možnosti ubytování jsou:

- A. noclehárna - je otevřena od 20 do 7:30 hod. a slouží k přespaní klientů. Během dne je klientům k dispozici pobytová místnost, kde si mohou v bezpečném prostředí

odpočinout, sledovat televizi nebo si připravit teplé nápoje. Klient nejdříve navštíví sociálního kurátora, který posoudí jeho sociální potřebnost.

Kapacita noclehárny je: 2 ložnice pro ženy po 6 lůžkách,
4 ložnice pro muže po 7 lůžkách.

B. ubytovna – je určena pracujícím klientům nebo těm, kteří mají pravidelné příjmy. Pobyt zde je omezen nejdéle na 1 rok. Pokoje mají společnou kuchyňku vybavenou sporákem a nádobím. Sociální zařízení je také společné.

Kapacita ubytovny je: 1 třílůžkový pokoj pro ženy a 10 pokojů dvoulůžkových pro muže.

C. byty – jsou určeny pro klienty na konci resocializačního programu. Mají práci nebo jiné stálé příjmy a jsou schopni si vést svoji domácnost. Klienti zde mají kuchyň, sociální zařízení i automatickou pračku. Bytové jednotky jsou vhodné pro manžele, rodiny či přátele. Délka pobytu je opět 1 rok. Počet bytů: 1 byt dvoupokojový a 5 bytů jednopokojových. V každém bytě jsou 2 – 4 lůžka.

2. Středisko osobní hygieny, Rumiště 11, Brno

Středisko poskytuje ve svých prostorách očistu pro sociálně nepřizpůsobivé osoby. Plní i funkci prevence šíření kožních nemocí. Od klientů se vyžaduje doporučení (žádanka) od sociálních kurátorů.

3. Noclehárna, Vídeňská 4, Brno

Noclehárna je určena pro lidi bez střechy nad hlavou, kteří se zde mohou umýt a přenocovat. Pokoje zde jsou 4 - 10 lůžkové.

Noclehárna je otevřena od 20 do 7:30 hodin. Přespat tady může 31 klientů (mužů).

Součástí noclehárny je v období měsíců říjen až březen Noční krizové centrum. Toto centrum je určeno pro všechny, kteří chtějí přečkat mrazivé noci v teple a bezpečí. Vybaveno je židlemi pro 20 klientů a umožňuje přespání na židlích v teple.

4. Azylový dům, Křenová 20, Brno

V azylovém domě je zřízena ubytovna pro pobyt klientů ve špatné sociální situaci bez vlastního bydlení. K ubytování slouží 2 - 4 lůžkové pokoje, kuchyň, společenská místnost. Kapacita zařízení je 6 žen a 12 mužů.

■ 3. Nový prostor, Antonína Slavíka 7, Brno

Nový prostor je občanské sdružení vydávající stejnojmenný časopis. Klienti si jeho prodejem vydělávají na své základní potřeby. Z každého prodaného kusu mají výdělek polovinu ceny časopisu.

Náplní sdružení je:

- tréninkové zaměstnání,
- podporované zaměstnání,
- pracovní a sociální poradenství,
- počítačové kurzy.

Klienti zde mohou také využívat služeb denního centra. Kapacita je 30 klientů.

■ Oblastní charita

Denní centrum pro lidi bez domova, Karlova 59, Brno

Součástí zařízení je denní centrum a azylový dům.

Denní centrum je určeno pro osoby, které si sami nedokáží vyřešit svoje problémy, pro lidi v nouzi a bez domova. Klienti zde naleznou nabídku pomoci a přívětivé prostředí. K dispozici pro klienty je denní tisk a mohou si zde půjčit prostředky na jízdenku domů. Je tu i možnost poslat balíček do věznice.

Náplní denního centra je:

- osobní hygiena,
- možnost ošacení,
- nabídka základní stravy,
- nabídka ubytování,
- pracovní a sociální poradenství.

Kapacita denního centra je 12 míst k sezení.

Azylový dům je pro muže bez domova, kteří pracují či si aktivně shání práci. Mohou zde bydlet až 1 rok.

Azylový dům disponuje 14 lůžky.

■ **Diecézní charita**

Celsuz – centrum pro lidi sociálně znevýhodněné, třída Kapitána Jaroše 9, Brno

V centru působí tato střediska:

- **Sociálně právní poradna**

Sociálně právní poradna poskytuje rady a pomoc lidem v těžkých životních situacích. Podává informace, pomáhá s vyplněním žádostí na dávky sociální péče, vyřizuje osobní doklady, poskytuje asistenční službu při jednání s úřady atd.

- **I – centrum**

Toto středisko poskytuje informace o sociálních službách, ubytování, zaměstnání atd. Spolupracuje s dalšími institucemi a organizacemi.

- **Multikulturní centrum**

Multikulturní centrum vytváří podmínky pro setkávání azylantů a minorit s českou společností. Usnadňuje překonávání kulturních bariér mezi nimi. Snaží se o zlepšení soužití lidí odlišných kultur a nalezení toho, co nás všechny spojuje, a neukazovat jen na rozdíly mezi kulturami.

- **Středisko vzdělávání**

Cílem střediska je pomoc s hledáním práce, snaha o vytváření pracovních návyků, kurz psaní na stroji, ovládání počítače včetně internetu, rekvalifikační kurzy aj. Pomáhá získat orientaci při hledání na trhu práce a zvyšuje možnosti uplatnění.

■ **Asociace občanských poraden**

Asociace občanských poraden zajišťuje občanské poradenství pro občany v obtížné životní situaci. Jde o problematiku sociální pomoci, sociálních dávek, bydlení, trestního práva a další.

1. **Občanská poradna, Anenská 10, Brno**

Občanská poradna slouží potřebným lidem především v oblasti poradenství znevýhodněným skupinám klientů a v protidluhovém poradenství.

2. **Triada, poradenské centrum, Orlí 20, Brno**

■ A kluby ČR, Křenová 62 a, Brno

Projekt A Klubů je zaměřen na poskytování služeb, jež usnadňují život sociálně znevýhodněným lidem. Je to sociální poradenství pro osoby v tíživé životní situaci, speciální poradenství pro závislé na alkoholu a pro nezaměstnané. Pomáhají při resocializaci těchto osob. Zabývají se také přednáškovou a preventivní činností, společně organizují svépomocné skupiny pro abstinující klienty.

Mezi svépomocné a růstové skupiny patří:

- Anonymní alkoholici – Svépomocná skupina Fénix Brno
Anonymní alkoholici jsou skupinou, která se snaží společnými silami řešit svůj problém s alkoholem.

- Agentura podporovaného zaměstnání
Smyslem je nabídka služeb, jejichž pomocí klienti naleznou a udrží si práci. Agentura poskytuje pomoc a podporu klientům, kterou potřebují k získání zaměstnání. Smyslem je také posílit jejich pracovní návyky a motivaci pracovat.

■ Sdružení Podané ruce

1. Kontaktní centrum Drug azyl, Vídeňská 3, Brno
Kontaktní centrum poskytuje zdravotní a sociální pomoc lidem závislých na drogách. Klienti zde mohou využít poradenství, hygieny, odpočinku.

2. Streetwork – terénní programy, Vídeňská 3, Brno
S kontaktním centrem sousedí Streetwork – terénní programy. Terénní pracovníci aktivně vyhledávají drogově závislé v městě

Brně, poskytují poradenství, vyměňují injekční materiál, poskytují zdravotní pomůcky a zprostředkovávají kontakty na následné služby.

Na výměnný program využívají i speciálně upravený automobil. Cílem terénních programů je zlepšit situaci uživatelů drog, prevence zhoršení jejich zdravotního a sociálního stavu a poskytování poradenství.

3. Nízkoprahové zařízení Klub Skleník, Vídeňská 3, Brno

V areálu je také nízkoprahové zařízení Klub Skleník. Klub je programem kontaktního centra a podporuje vytváření svépomocných skupin klientů k jejich uplatnění. Klienti zde nacházejí zázemí a možnost volnočasových aktivit a realizaci svých koníčků (diskuze, fotografování, video aj.).

Základními službami jsou kontaktní práce, situační intervence, informační servis, doprovody a poradenství. Pro dospívající se konají preventivní projekty.

4. Denní psychoterapeutické sanatorium Elysium, Hapalova 22, Brno

Elysium je denní psychoterapeutické sanatorium pro poskytnutí bezodkladné pomoci závislým lidem. Hlavní náplní zařízení je ambulantní léčebný program. Klienty jsou lidé závislí zejména na nealkoholových drogách, na gamblingu a na alkoholu. Sanatorium poskytuje i bezplatnou substituční léčbu metadonem osobám závislým na heroinu.

■ Psychiatrická léčebna, Húskova 2, Brno

Detoxifikační oddělení

Detoxifikační oddělení PL provádí detoxifikaci včetně psycho-terapie a rehabilitace, která je zaměřená na překonání příznaků po odnětí alkoholu. Na oddělení se také klienti připravují na další léčbu.

**■ Krizové centrum a linka naděje Psychiatrické kliniky
Fakultní nemocnice Brno, Jihlavská 20**

Krizové centrum nepřetržitě zajišťuje první psychiatrickou a psychologickou pomoc lidem, kteří se ocitli v krizové životní situaci. Linka naděje nepřetržitě zajišťuje první telefonickou pomoc potřebným lidem.

■ Teen Challenge, Cejl 18, Brno

Křesťanský program Teen Challenge je zaměřen na pomoc dětem a mládeži v obtížných životních podmínkách, závislým lidem a jejich příbuzným.

Náplň zařízení:

1. Dětské centrum, Cejl 18, Brno

Je určeno pro sociálně znevýhodněné děti, ohroženými závislostmi. Uživatelé centra se tu mohou umýt, dostávají sociální pomoc (strava, oděv), zprostředkování péče lékařů. Koná se zde doučování, Klub Středečník, volnočasové aktivity jako hry, pohybová výchova a jiné. Uskutečňují se víkendové pobyty a letní tábory. Centrum se snaží umožnit těmto dětem aktivní využití volného času a rozvoj svých zájmů.

2. Konzultační centrum, Cejl 49, Brno

Každou středu od 19 do 22 hodin zde je otevřena kavárna pro veřejnost. Pracovníci centra navštěvují také klienty ve věznicích a psychiatrické léčebně.

3. Individuální konzultace, Pekařská 12, Brno

Jde o programy určené rodičům závislých osob, individuální konzultace pro závislé a poradenství po telefonu.

Každý týden služeb využije asi 30 dětí a 20 závislých klientů a příbuzných.

■ Lotos, Výstavní 24, Brno

Občanské sdružení Lotos se zabývá pomocí lidem závislým na alkoholu. Mnozí závislí jsou lidé bez domova. Cílem je dlouhodobá rehabilitace těchto osob.

S klienty se pracuje na jejich osobním růstu, podporují se svépomocné aktivity klientů, probíhá doléčování a podpora zaměstnanosti.

Kapacita Lotosu je 20 míst.

■ Rozkoš bez rizika, Vlhká 10, Brno

Rozkoš bez rizika je organizací, která se zabývá prevencí a léčbou sexuálně přenosných chorob. Jde o nízkoprahové zařízení s klubovnou, kuchyňkou a ordinací. Cílovou skupinou jsou osoby s rizikovým sexuálním chováním a životním stylem. Velkou část klientů tvoří mladé dívky a ženy bez domova a narkomanky. Organizace poskytuje poradenství, sociální a zdravotní služby včetně bezplatné gynekologicko-venerologické ambulance.

■ Nesehnutí, třída Kapitána Jaroše 31, Brno

Kampaň Food Not Bombs

Tato kampaň pomáhá sociálně slabým lidem především pravidelným rozdáváním jídla v ulicích města Brna první a třetí sobotu každého měsíce. Smyslem kampaně je upozornit na sociální a ekologické souvislosti chudoby. Poskytuje poradenství a informační materiály.

3.3 Dílčí závěr

Město Brno, do kterého směřuje mnoho lidí bez domova, podává těmto pomocnou ruku.

V této části vyjmenovávám organizace, které pomáhají lidem bez domova. Snažím se o přehled služeb, které nabízejí. Důležitou roli hraje oddělení sociální pomoci a prevence Magistrátu města Brna, které nabízí potřebné informace o pomoci potřebným. Pomoc může být ve formě rady, nabídky ubytování, rozhodnutí o poskytnutí sociální dávky, koordinace sociální péče a terapeutické činnosti v dílnách nebo třeba umožnění praní prádla a vaření.

Popisují, jaké služby poskytuje oblastní a diecézní charita, asociace občanských poraden, A kluby, občanské sdružení Podané ruce. Další jsou služby psychiatrických léčeben města Brna, Teen Challenge, Lotosu, organizací Rozkoš bez rizika a Nesehnutí.

4. Příčiny bezdomovectví

Denně potkáváme na ulicích mnoho lidí, o nichž nic nevíme. Každý z nich má svá trápení a problémy. Jak si s nimi poradí, závisí často na tom, do jaké rodiny se narodil, jaké tam byly vztahy, jak jej ta rodina vychovala a připravila na život. Dále to závisí na jeho zdravotním stavu, mentální úrovni, vzdělání, psychické odolnosti a psychickém zdraví. Svou roli hraje i náhoda, nedostatek štěstí ve vztazích, špatní kamarádi, nepřipravenost na nástrahy života ve svobodné společnosti. Záleží na tom, jak velké jsou to problémy. Máme rozdílné vrozené dispozice, které ovlivňují naši psychickou odolnost a sílu poradit si v krizových situacích. Někdo řešení najde a jiný je ani není schopný hledat. Pokud se někomu stane, že ztratí zaměstnání nebo bydlení, zadlužil se, podlehl alkoholu či jiné závislosti, a nemá kolem sebe dobré rodinné zázemí, o které se může opřít, tak tento problém v počátku nezačne řešit. Z malých problémů se pak mohou stát velké problémy „existenční problémy“. Často převládá názor, že ti, kteří žijí na ulici, si za to mohou sami. Nevíme a nechceme vědět, co se vlastně lidem, kteří se najednou ocitli na ulici - „bezdomovcům“ přihodilo. Mnoho lidí se na ně dívá skrz prsty a nedokáže pochopit, že většina z nich je na ulici nedobrovolně.

Kdo jsou to vlastně bezdomovci? Bezdomovci jsou lidé bez domova či bez přístřeší. Nemají jistotu stálého bydlení.

Podle definice organizace FEANTSA je bezdomovectví vymezeno:

- stavem bez přístřeší,
- stavem bez bytu,
- bydlením v nejistých podmínkách,
- bydlením v nedostatečných podmínkách.

Bezdomovce můžeme rozdělit na (Hradecký, Hradecká, 1996):

- **zjevné**

Zjevní bezdomovci jsou ti, o nichž víme, že jsou bez domova a oni svou situaci vnímají. Jsou klienty sociálních služeb.

- **skryté**

Na rozdíl od zjevných nejsou skrytí bezdomovci klienty sociálních služeb. Nejsou na první pohled poznatelní. Nejvíce jde o ženy.

- **potencionální**

Jde o osoby akutně ohrožené ztrátou domova, např. bydlící bez nájemní smlouvy, či squateři, lidé propuštění z výkonu trestu či ústavů.

Příčiny bezdomovectví Hradecký, Hradecká (1996) rozdělují na:

- **objektivní příčiny**

K objektivním příčinám bezdomovectví patří celkové společenské klima s politikou zaměstnanosti, bytovou a sociální politikou státu.

- **subjektivní příčiny**

Subjektivními faktory vzniku bezdomovectví je celková sociální situace jednotlivého člověka, jež je podmíněna jeho vlastní schopností sociální adaptace ve společnosti. Řadíme sem rodinné zázemí člověka, vzdělání, zaměstnání atd.

Bezdomovectví je komplexním jevem se spleťnými příčinami a důsledky (Matoušek 2005). Ovlivňuje život člověka v mnoha směrech.

4.1 V ČR lze považovat za hlavní příčiny přispívající k nárůstu počtu lidí bez domova

1. neadekvátní politiku zaměstnanosti,

Na pracovních a sociálních úřadech je typická závislost a pasivita klientů. Je také velmi snadné si ilegálně přivydělávat k podpoře v nezaměstnanosti.

Nedostatečně se využívají veřejně prospěšné práce jako vhodné uplatnění pro dlouhodobě nezaměstnané. Starší lidé, Romové a ženy jsou pracovní diskriminováni a mají problémy s hledáním si vhodného pracovního místa. Nabídka rekvalifikačních kurzů je velmi omezená a nevyhovuje všem skupinám nezaměstnaným.

2. nedostatek sociálních bytů,

Lidé s nízkými příjmy si nemohou dovolit platit standardní nájemné, stávají se nepláči a posléze lidmi bez domova. Poptávka po všech formách sociálního bydlení je velká a azylová zařízení nejsou schopna poptávku uspokojit.

3. nevyhovující podporu sociálně a zdravotně znevýhodněných osob.

Mezi skupiny ohrožených lidí tím, že se stanou bezdomovci, patří:

- dlouhodobě nezaměstnaní,
- handicapovaní senioři,

- lidé adaptovaní na život v institucích,
- příslušníci etnických menšin a migranti,
- lidé závislí na alkoholu a drogách.

Bezdomovectví v konkrétních případech vzniká v důsledku nedostatečné kompetence člověka při řešení jistých situací či v případech, kdy jedinec řešení problémů odkládá. Jednotlivé příčiny se často překrývají a sčítají a je těžké vypátrat prvotní příčinu.

Dle Nedělníkové (2007, s.178) jsou typické prvotní příčiny:

- partnerské a rodinné problémy,
- návrat z výkonu trestu,
- ztráta zaměstnání, znevýhodnění na trhu práce,
- neschopnost plnit podmínky spojené s užíváním bytu,
- alkoholismus a jiné závislosti,
- zdravotní postižení,
- migrace do metropolí „za prací“,
- výstup z ústavního zařízení,
- sklon k nekonvenčnímu způsobu života.

4.2 Dílčí závěr

Čtvrtá kapitola je věnována příčinám bezdomovectví. Příčiny bezdomovectví mohou být subjektivní a objektivní. Často jde o soubor více příčin a vlivů dřívějším rodinným prostředím počínaje, ztrátu zaměstnání nebo neřešení malých problémů, z kterých se postupně stanou problémy velké. Dochází ke krizové situaci, která vyvrcholí tak, že se lidé ocitnou najednou na ulici a nedokážou si poradit bez cizí pomoci.

Bezdomovce dělíme na zjevné, skryté a potenciální. Hlavní příčinami přispívajícími k nárůstu bezdomovectví v České republice jsou neadekvátní politika zaměstnanosti, nedostatek sociálních bytů a nevyhovující podpora sociálně znevýhodněných osob.

Praktická část

5. Centrum Josefa Korbela

V praktické části se zaměřím na vlastní zkušenost s pozicí dobrovolníka v brněnském Centru sociálních služeb Josefa Korbela na Mlýnské 25. Nejdříve přiblížím svoje setkání s tímto centrem a budu psát o tom, co mě přivedlo k tomu, stát se dobrovolníkem v této organizaci. Pokusím se vyjmenovat a popsat služby sociální prevence, které toto centrum nabízí. Popíši postup při příchodu nového klienta, který má zájem o přespání na noclehárně, a nastíním možný postupný vývoj situace, při kterém se z klienta noclehárny mění v klienta ubytovny až po získání bytu na půl cesty. Pokusím se z rozhovorů se sociálními pracovníky centra a terénními pracovníky vyzdvihnout to, co já považují za důležité. Budu z toho vycházet a pokusím se o svůj návrh řešení směřující ke zlepšení postavení a možností lidí bez domova vrátit se do normálního běžného života. Uvedu zajímavé kazuistiky klientů, kteří mě nejvíce zaujali.

5.1 Moje setkání s AS

V červnu roku 2005 jsem jeden den přišla do práce v dětské nemocnici, kde jsem 3 roky pracovala na pozici zdravotní sestry a ošetrovatelky. Bylo mi sděleno, že nebudu mít prodlouženou smlouvu. Tento den mi shodou okolností zemřela babička, a tak jsem najednou byla jak bez babičky tak bez práce. Od 1.7.2005 jsem byla evidovaná na Úřadě práce v Brně a snažila jsem se hledat práci. V roce 2006 se zhoršil zdravotní stav dědečka, kterému v té době bylo 86 let. Byl na závažné operaci tlustého střeva a lékaři se

nám snažili pomoci tím, že dají dědu do LDN na půl roku. Jenže to znamenalo, že ho nenechají rozhodovat o tom, co chce, a tudíž, již dál nebude chtít žít a zemře tam. Vzepřeli jsme se a já o něj pečovala asi dobře, protože jeho zdravotní stav se stále zlepšoval, až už nebyla nutná péče o něj. Nyní je mu 89 let a daří se mu dobře. Zvýšila jsem aktivitu při hledání práce, protože jsem cítila, že mohu být prospěšná dalším lidem. Navštěvovala jsem výběrová řízení na pozice, kam mě posílali z úřadu práce. Měla jsem zájem pracovat ve zdravotnictví nebo sociálních službách, zajímala mě osobní asistence a práce s dětmi.

Neměla jsem štěstí a stále se mi nedařilo, většinou mi chyběly odpracované roky nebo kvalifikace, případně řidičský průkaz. Ještě že jsem měla kolem sebe dobré zázemí v rodině a přátelích. Jezdila jsem každoročně přes léto na tábory, kde jsem měla funkci zdravotníka. V roce 2007 mě moje kamarádka, s kterou jsem jezdila na tábory, přemluvila k tomu, abychom se spolu zkusily přihlásit na vysokou školu obor sociální pedagogika. Stalo se to, že jsme obě dvě na školu byly přijaté. Někdy v této době jsem byla úřadem práce poslaná na výběrové řízení do Centra sociálních služeb na Mlýnské ulici. Paní na úřadě se spletla a poslala mě na pozici sociálního pracovníka, na kterou jsem neměla potřebnou kvalifikaci. Tu bych měla po absolvování již zmíněné školy nebo vyšší odborné školy. Už v této době mě překvapilo vstřícné jednání pana ředitele a dalších pracovníků. Hledala jsem práci dále, ale čas plynul a už byl rok 2008. Hledala jsem na internetu a na www.neziskovky.cz jsem našla inzerát, kde centrum sociálních služeb hledá nové pracovníky na pozici pečovatele. Přišla jsem na výběrové řízení a bohužel byl vybrán na tuto pozici muž. Už se mi to v mém snažení o získání práce stalo. Bylo mi nabídnuto v březnu 2008, abych začala spolupracovat s centrem v pozici dobrovolníka.

Byla jsem šťastná, že zde mohu pomáhat a být tak někomu, kdo to potřebuje, prospěšná.

Byla jsem společně se dvěma dalšími dobrovolnicemi postupně představena všem zaměstnancům. Překvapilo mě, jak jsme byly pěkně přijaté. Od dubna roku 2008 jsem pravidelně začala docházet a pomáhat pracovníkům na recepci a tam, kde bylo třeba, většinou v rozmezí od 7 do 10 hodin. Někdy jsem docházela i v jiném časovém rozmezí. Objevil se nedostatek pomocníků v kuchyni, a tak jsem pravidelně chodila od 7 do 10 hodin pomáhat v kuchyni. Loupali jsme brambory a mazali chleby, které se prodávaly lidem, kteří navštívili denní centrum a měli hlad. Dále jsem vydávala snídani a chystala balíčky s večeří pro klienty, bydlící v centru. Poznala jsem mnoho lidí i některé klienty, kteří v rámci aktivizace pomáhali v kuchyni. Snažila jsem se vycházet se všemi a měla jsem z toho dobrý pocit. Pracovalo se mi zde velmi dobře, měla jsem již zkušenosti s prací v kuchyni, protože i na táborech jsem vždy v kuchyni pomáhala. V této době se mi rovněž povedlo zhubnout a v červenci jsem si s pomocí úřadu práce našla práci v nově otvíraném zařízení občanského sdružení Niť Ariadnina.

V září 2008 jsem začala po 3 letech pracovat. V tomto zařízení, které se zabývá péčí o sociálně vyloučené a staré lidi, pracuji dodnes. Zařízení se rozšířilo do větších prostor, získalo si dobrou pověst a nazývá se centrem komplexních služeb. Funguje jako článek mezi péčí v LDN a návratem do rodiny nebo mezistupeň při čekání na domov důchodců.

I po nastoupení do práce jsem ve svém volnu docházela pomáhat na Centrum sociálních služeb. Ne už tak pravidelně, ale stále celý rok 2009, když jsem měla volno, jsem byla ochotná

pomoci. Stále se snažím pomáhat, i když mám teď mnoho různých aktivit, které bych měla dokončit.

5.2 Fungování Centra

Centrum sociálních služeb nebo –li Azylový dům Josefa Korbela se nachází na výhodném místě, protože leží blízko hlavního nádraží. Nachází se na Mlýnské ulici 25 a poskytuje služby sociální prevence. Azylový dům je určen pro muže a ženy starší 18 let, kteří se ocitli v sociální nouzi a bez domova. První kontakt probíhá prostřednictvím sociálního terénního pracovníka na ulicích. Ten vyhledává na ulicích a prostranstvích potenciální klienty nabízí a informuje o možnostech a službách sociální pomoci, které jsou v tomto azylovém domě poskytovány.

Zařízení má pět pater a velkou kuchyni a prádelnu. Kapacita azylového domu je 135 lůžek. Klienti mohou využívat tyto služby, které centrum nabízí.

- nízkoprahové Denní centrum – je místem, kde klienti přicházející z ulice mohou nejen uspokojit svoje základní lidské potřeby, ale také slouží k odpočinku a setkávání a popovídání si se svými blízkými a kamarády. Klienti sem mohou přijít dopoledne od 9 do 11:45 hodin a také odpoledne od 13:15 do 16 hodin. K dispozici zde mají hygienické zařízení, sprchu, možnost ošacení, zalití teplých nápojů, možnost si zakoupit svačinu a polévku za symbolickou, motivační, částku. S klienty na Denním centru pracuje terénní pracovník. Poskytuje jim základní služby a poradenství.

Kapacita Denního centra je 49 osob.

V prostoru Denního centra se v zimních měsících provozuje též Zimní centrum. To umožňuje těm nejpotřebnějším přežít mrazy. Otevřeno je od 22 do 6 hodin. Kapacita Zimního centra je 30 klientů.

- noclehárna – slouží ke krátkodobým pobytům lidem bez domova. Otevřena je pouze přes noc. Uživatelé noclehárny dostávají snídani. Kapacita je 3 pokoje pro muže, 1 pokoj pro nemocné muže a 1 pokoj pro ženy. Pokoje jsou vícelůžkové. Lůžka jsou patrová a ke každému přísluší uzamykatelná skříň. Příslušenství (WC, koupelna) je společné pro 2 pokoje. Noclehárna má kapacitu 42 osob. S klienty pracují pečovatelé a sociální pracovník pro noclehárnu.

- ubytovna – je určena k delšímu pobytu pro pracující klienty a klienty se stálými příjmy, kteří již jsou sociálně stabilizováni. Ubytovaným klientům je 3 x denně poskytována strava. Pokoje jsou 2 - 4 lůžkové, zvláště pro ženy a muže. Počet lůžek na ubytovně je 86.
O uživatele se starají pečovatelé a sociální pracovníci.

- byty na půli cesty – jsou nejvyšším stupněm ubytování v azylovém domě. Určeny jsou pro resocializované uživatele k nácvičku a uvykání si samostatnému hospodaření i životu. Těmto klientům se věnuje samostatná sociální pracovníci. Kapacita je 6 bytových jednotek s vlastním hygienickým zařízením. Klienti mají možnost používat kuchyňky, společenské místnosti s televizí a automatické pračky.

5.3 Nově příchozí klient

Nyní se budu snažit popsat, jaký je postup, když přijde klient a má zájem o možnost přespání v noclehárně. Pokud přijde v době, kdy je otevřeno denní centrum, a potřebuje poradit, tak se mu snaží pracovník sociální péče – pečovatel pomoci. Může mu rovnou vyhovět, pokud je to v jeho možnostech, nebo mu poradí, ať si zajde za sociálním pracovníkem, který má na starost nově přicházející klienty z ulice. Společně se snaží najít řešení problému, který způsobil tuto situaci, že je klient bez domova nebo bez práce a finančních prostředků. Uvedu, co je nutné udělat, když po 17 hodině přichází zájemci o přespání v noclehárně. Pokud je místo na pokojích, tak se vždy příchozí nahlásí, musí mít u sebe platné doklady (občanský průkaz, pas), zaplatí 35 korun za nocleh, dostane klíček od pokoje a ráno má nárok na stravenku na snídani. Někteří klienti pracují a přicházejí později, mají na určité lůžko domluvenou rezervaci, kterou oznámí sociální pracovnice, která má na starost klienty noclehárny. Ve 20 hodin se musí klienti noclehárny a ubytovny přijít nahlásit na recepci, že jsou přítomni, potom je volný program a ve 22 hodin je noční klid, pečovatel chodí kontrolovat klienty a ráno je budí, pokud si nahlásí, že potřebují vzbudit do práce.

Nejvíce hodin jsem pomáhala pečovatelům na recepci v rozmezí 3 hodin od 7 do 10 ráno. Pokusím vypsát všechny činnosti, které jsem společně s nimi vykonávala.

V 7 hodin končila noční služba, kterou vykonávali pečovatelé muži. Vždy zde od 7 ráno byla jedna pečovatelka a já. V tuto dobu si klienti chodili pro stravenky, které měli nachystány, a museli odevzdat klíče od pokojů. Občas někdo měl výjimku třeba, když

pracoval na noční nebo byl ve stavu nemocném, a mohl být na pokoji i přes den.

Klienti noclehárny měli nárok jen na stravenku na snídani. Snídaně se podává od 7 do 7:30. V době svého působení v kuchyni jsem jí často vydávala a vždy všem popřála dobrou chuť a s některými si ráda popovídala. Klienti ubytovny, kteří pracují nebo mají stálý příjem a již jsou částečně resocializováni, mají zajištěnou stravu 3 x denně. Po snídani jsou klienti aktivizováni dle individuálního plánu, který si klient tvoří s pomocí sociálního pracovníka. Mají dle rozpisu vždy služby na pokoji a dělají tam úklid. Rovněž úklid společných prostor, schodiště, jídelny, teras a úklid před domem vždy vykonávají dle rozpisu .

V 9 hodin se otevírá denní centrum, klienti mají možnost se vykoupat, vždy nahlásí své jméno, které se zapíše do denního hlášení. Zapisuje se to, aby se mohlo sledovat, jaký je zájem o tyto služby. Když potřebují nové oblečení, je jim vypsána žádanka do butiku, kde pracuje moc příjemný pán. V příloze je uveden článek, který byl o tomto pánovi v tisku.

V této době pečovatel nebo, pokud je přítomný, terénní pracovník nabízí klientů v jídelně chléb s pomazánkou, který si mohou zakoupit za 2 koruny. Je zde k dispozici čaj, mohou si zde klienti centra uvařit teplé nápoje. Je zde možnost vyprání prádla za poplatek 25 korun. Pokud potřebují poradit s řešením své situace, mohou navštívit sociální pracovnice, které jsou v prvním patře budova.

V 11:45 se centrum uzavírá a klienti, kteří zde bydlí, jdou na oběd. První skupina s červenou barvou stravenek jde na oběd ve 12

a další s modrou barvou kolem 12:30. Od 13:15 se centrum znovu otevře a klienti opět mohou mluvit se sociálními pracovníci, které jsou 4 a mají na starost každá jiné klienty. Jedna má klienty, kteří přichází z venku, další, kteří bydlí na noclehárně, a třetí se stará o klienty ubytovny. Další má na starost klienty bytů na půl cesty.

Pokud je klient, který v centru bydlí, schopný a má zkušenosti s prací v kuchyni nebo i potřebné vzdělání, tak pracuje nejdříve jako dobrovolník v kuchyni a potom eventuelně může zde získat normální pracovní poměr. Když se jeho práce po určité době osvědčí, tak jí vykonává za určitou finanční odměnu a dokáže si vydělat finanční prostředky. Tím má naději na postupný přesun z noclehárny na ubytovnu. Tato aktivizace klienta je pro něj velmi důležitá a motivuje ho k další činnosti a snaze svoji nynější špatnou situaci zlepšit. Když se začne snažit a dokáže se těšit z toho, že dělá něco prospěšného pro sebe a ostatní, tak se mu začne vracet sebevědomí a začne věřit ve své schopnosti. Velmi důležité je přistupovat ke každému jedinci individuálně, snažit se v něm vidět něco dobrého a toho se zachytit a rozvíjet to. Pokud se to povede a klient získá trvalou práci a je plně začleněn do běžného života, nic nebrání k získání bytu na půl cesty, který je nejvyšším stupněm ubytování v azylovém domě. Umožňuje uživateli bytu si vyzkoušet samostatný život a uvyknout samostatnému životu. Byty, kterých je v centru 6, mají vlastní koupelnu a WC a klienti mohou používat kuchyňku, pračku společenskou místnost s televizí.

Klient, který mi nejvíce utkvěl v paměti, byla mladá slečna L., která se zde seznámila s mladíkem. Mladík J. byl velmi šikovný a snažil se pracovat, měl zájem o práci, já jsem s ním pracovala v místní kuchyni. Slečna byla těhotná a všichni se snažili jí pomoci

v této nelehké situaci. Jak ona tak její partner se velmi snažili a bylo jim nabídnuto bydlení v Centru pro matky s dětmi na Staňkově ulici, které patří pod Azylový dům. Když se jí narodil krásný chlapeček, tak už šli do svého. Dostali do začátku mnoho věcí od pečovatelů hlavně oblečení pro malého. Další pan S., kterého vždy ráda vidím, je pán, který má na starost vyřizování pochůzek na úřad práce, stará se o denní tisk a pomáhá v nedalekém obchodním centru. Několikrát se mu povedlo objevit ztracené doklady nebo peněženky a vždy je poctivě vrátil. Občas se mu stalo, že dostal od šťastných majitelů nálezně. Líbilo se mi, že bral život s humorem a vždy si rád povídal. Vykládal zážitky ze svého předchozího života, když jako kapitán brázdil na lodích různá moře. Občas přidal i vtip nebo jinou veselou příhodu.

5.4 Návrh zlepšení

Provedla jsem pár rozhovorů s pracovníky centra o tom, jak vidí situaci lidí bez domova ve městě Brně, a co považují za nejaktuálnější problém. Poté jsem se ptala i různých klientů centra na to, co cítí jako nejvíce problematické, a s jakými úskalími se setkávají. Musím říci, že se celkem shodují v tom, že nejaktuálnějším problémem je nedostatek míst v azylových domech a zařízeních pro lidi žijící na ulici. Další problém, který se u obou stran objevuje, je problém špatného zdravotního stavu bezdomovců. Tito lidé se setkávají s odmítnutím pomoci u lékaře. Jelikož neexistuje u těchto lidí prevence a vyhledávají k obživě cokoli, co získají, a slova jako zdravý životní styl jim nic neříkají, přecházejí lehká onemocnění, z kterých se postupně stávají závažná, a nakonec dochází k ohrožení života. Nastávají situace, kdy jsou lidé bez domova odvezeni RZP do nemocnice a po nejrychlejším možném zlepšení stavu propuštěni a vyloženi třeba na zastávce tramvaje, jak

se minulý rok skutečně stalo. Pán s otevřeným bércovým vředem zůstal na zastávce. Terénní pracovníci ho vyhledali a zajistili mu ošetření, které v centru poskytuje každý týden paní magistra.

Na základě těchto rozhovorů si myslím, že je nutné rozšířit kapacitu denních center a nocleháren, protože poptávka po ubytování z řad lidí bez domova mnohonásobně převyšuje nabídku. Považuji za nutné vytvořit zařízení, které by poskytovalo klientům kromě služeb sociálních služby zdravotní. Zde by mohlo probíhat sledování a ošetřování lidí bez domova, kteří už nepotřebují péči nemocniční. Dále je důležité vytvořit podporované bydlení pro sociálně znevýhodněné občany. Vytvoření zimních nocleháren je nutné, aby se zabránilo umrznutí lidí bez domova. Tyto služby většinou zajišťuje stát, ale poskytují je nestátní organizace. Myslím si, že je nutné více podporovat tyto organizace, které mají výhodu v odbornosti svých pracovníků, důvěře občanů a možnosti využívání dobrovolníků.

5.5 Dílčí závěr

V této kapitole popisuji nejdříve svoji cestu k tomu stát se dobrovolníkem v Armádě spásy.

V druhé části se snažím nastínit fungování centra sociálních služeb Josefa Korbela. Zaměřuji se na to, jaké služby a možnosti pomoci lidem bez domova centrum poskytuje.

V další části popisuji každodenní činnost pečovatелů a klientů centra v určitých částech dne. Vzpomínám na klienty, kteří mě po celou dobu nejvíce oslovili.

Z rozhovorů s pracovníky a klienty centra, kteří udávají svůj pohled na problémy, které tíží lidi bez domova, vycházím a navrhuji zlepšení. Myslím si, že je nutné rozšířit kapacitu denních center a nocleháren a nově zřídit zařízení poskytující nejen sociální, ale i zdravotnickou pomoc.

Závěr

Bakalářská práce si klade za cíl zpracovat a popsat dějiny Armády spásy v Anglii a u nás.

Dále popisuje činnost, strukturu a fungování poboček na území české republiky.

V praktické části jsem se snažila přiblížit a popsat činnost Centra sociálních služeb Josefa Korbela v Brně, které sídlí na Mlýnské ulici 25. Uvádím zde své vlastní zkušenosti, jelikož v tomto centru vykonávám dobrovolnickou činnost. Toto téma se dotýká celé naší společnosti, protože lidí bez domova je stále větší množství a jen malá část z nich je informována o nabídce služeb sociální prevence. Tento problém bezdomovectví jsme v dobách dřívějšího režimu neznali. Bezdomovectví se začalo objevovat až po roce 1989. Dříve byli všichni zvyklí, že stát jim zajistí byt a práci a sociální jistoty. Pokusem detailně popsat dějiny Armády spásy poukazuji na známou věc, že pomoc druhým lidem je v lidstvu zakořeněna od nepaměti. Od vzniku křesťanství vždy existovalo cosi, co lidi vedlo k tomu pomáhat lidem slabším a v tíživých situacích. Největší přínos pro dnešní společnost spatřuji v činnosti různých zařízení Armády spásy. Ve své práci se snažím o charakteristiku těchto organizací. Jejich posláním je pomáhat lidem všech věkových kategorií v těžkých životních situacích, bez rasové a jiné diskriminace. Věnuji se příčinám bezdomovectví a snažím se popsat hlavní příčiny nárůstu lidí bez domova.

Za jednu z nejdůležitějších kapitol považuji kapitolu číslo pět, kde je popsána činnost Centra sociálních služeb Josefa Korbela na Mlýnské ulici v Brně se zaměřením na moje vlastní zkušenosti ze své pozice dobrovolníka. Tato kapitola nejdříve popisuje moji cestu stát se dobrovolníkem v právě tomto Centru sociálních služeb. Dále kapitola obsahuje popis a nabídku služeb denního centra, noclehárny, ubytovny a bytů na půl cesty. Na závěr se zaměřuji na konkrétní činnosti, které jsem vykonávala v určité denní době na recepci.

Jak jsem se již zmínila, cílem této práce bylo popsat Armádu spásy se zaměřením na její historii a její činnost s nabídkou služeb. Snažila jsem se nastínit činnost této organizace poskytující služby sociální prevence se zaměřením na lidi bez domova. Dle mého názoru jsou služby armády spásy velmi potřebné, protože se stále zvyšuje počet lidí žijících na ulici.

Za jeden z největších problémů, který jsem z rozhovorů s pracovníky centra a hlavně lidmi bez domova zjistila, považují nedostatek míst v denních centrech a noclehárnách.

Další věc, která tíží obě dvě strany, je zhoršující se zdravotní stav bezdomovců. Stává se, že je lékař odmítá ošetřit. Proto si myslím, že je nutné ve městě Brně zřídit zařízení, které by poskytovalo kromě služeb sociálních služby zdravotní. Toto zařízení by vyhledávalo lidi bez domova, sledovalo jejich zdravotní stav a také by fungovalo jako následná léčba po propuštění z nemocnice. Myslím si, že by se tím měl Magistrát města Brna zabývat a co nejdříve rozhodnout, aby toto zařízení vzniklo. Velmi důležité je zajištění financování tohoto nového zařízení.

Resumé

Téma Armáda spásy a její činnost jsem si vybrala zejména s důvodu své zkušenosti s dobrovolnickou prací v brněnské pobočce Armády spásy.

Bakalářská práce si klade za cíl přiblížení problematiky Armády spásy a její činnosti.

Obsahuje popis historie činnosti Armády spásy, její založení a pozdější rozšíření do celého světa a připomíná, že pomoc druhému je zakořeněna v lidech odnepaměti.

Bakalářskou práci jsem rozčlenila do pěti kapitol, které obsahují menší podkapitoly.

První kapitola bakalářské práce líčí dějiny Armády spásy ve světě i v naší republice od dob jejího vzniku po současnost. Popisuje život jejího zakladatele Williama Bootha. Z Anglie se její činnost šíří do celého světa. Jejím posláním je pomoc potřebným lidem bez domova bez ohledu na jejich rasu, pohlaví a vyznání.

Druhá kapitola se zabývá organizační strukturou této organizace a rozsahem služeb Armády spásy pro potřebné lidi a uvádí místa, kde provozuje činnost Armády spásy v ČR.

Třetí kapitola se pokouší podat přehled organizací pomáhajících lidem v těžkých životních situacích bez domova a bez prostředků ve městě Brně. Stručně charakterizují brněnské

organizace nabízející pomocnou ruku všem lidem různých věkových kategorií, kteří se ocitli v krizových situacích.

Čtvrtá kapitola se zabývá příčinami bezdomovectví. Uvádím zde nejčastější příčiny vedoucí k nárůstu bezdomovectví. Většinou působí více příčin společně

V páté stěžejní kapitole se věnuji činnosti Centra sociálních služeb Josefa Korbela v Brně na Mlýnské ulici 25. Snažila jsem se přiblížit činnosti, které centrum provozuje a uvedu svoje vlastní zkušenosti z pozice dobrovolníka. Nastíním svoji cestu k tomu, jak jsem se stala dobrovolníkem. Dále popisuji, jak probíhá den v centru z pohledu pečovatele, a jaké činnosti provádí klienti. Z rozhovorů s pracovníky i klienty - lidmi bez domova jsem zjistila, co je nejvíce trápí, a snažím se navrhnout zlepšení, za které považuji rozšíření kapacity denních center a nocleháren a vytvoření nového zařízení poskytujícího nejen sociální, ale i zdravotní služby.

Anotace

V rámci této bakalářské práce byla zpracována problematika zabývající se činností Armády spásy. Charakterizuje počátky vzniku Armády spásy i současné působení na území České republiky. Zabývá se příčinami bezdomovectví a zaměřuje se na organizace pomáhající lidem v krizových situacích ve městě Brně. Hovoří o Centru sociálních služeb Josefa Korbela v Brně na Mlýnské ulici, které poskytuje služby sociální prevence. Vychází z vlastních zkušeností autorky s činností dobrovolníka v tomto centru. Tato práce je určena všem čtenářům, kteří se zajímají o téma pomoci lidem bez domova. Informuje absolventy studijního oboru sociální pedagogika o možnostech praktického uplatnění.

Klíčová slova

Armáda spásy, činnost, bezdomovectví, služby sociální prevence, pomoc, krizová situace, dobrovolník, vlastní zkušenost, Centrum sociálních služeb

Abstract

Within the framework of my bachelor thesis I dealt with problems regarding Salvation Army. This work characterises beginning of the Salvation Army rise as well as the present activities of this organization in the Czech Republic. It deals with the cause of homelessness and focuses on organizations that help people in crisis. My bachelor thesis also refers to „Josef Korbel Social Services Centre“ in Brno that offers social prevention services. All my work is based on my own experience as a volunteer there. This thesis is addressed to all readers that are interested in helping people without home. It informs graduate students of Social Pedagogy about possibilities of practical application.

Keywords

Salvation Army, activity,homelessness, Social services prevention, help, crisis, volunteer, own experience, The centre of social services.

Použitá literatura

1. Armáda spásy. Praha : Hlavní národní velitelství Armády Spásy v Československu, 1919. s. 6
2. BATĚK, A.,S. Armáda spásy. Plzeň :Hrubý a Faustus, 1906.
3. BOBEK, M., PENIŠKA, P.: Práce s lidmi. Brno: NC Publishing, 2008. ISBN: 978-80-903858-2-5
4. ČERVINKOVÁ, J.Diplomová práce, Bezdomovectví očima žáků ZŠ, Katedra občanské výchovy Brno 2008
5. FISTR, M.Bakalářská práce, Sociální aspekty bezdomovectví, Katedra speciální pedagogiky, Brno 2008
6. HRADECKÁ, V., HRADECKÝ, I.: Bezdomovectví – extrémní vyloučení. Praha: Naděje, 1996. ISBN 80-9022-0-4
7. JANÍČEK, J, Bakalářská práce, Armáda spásy a její působení v ČSR ve dvacátých a třicátých letech 20. století, Historický ústav, Brno 2008
8. MATOUŠEK, O., KOLÁČKOVÁ, J., KODYMOVÁ, P.: *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-X
9. MICHLÍČKOVÁ, M. Evangelická teologická fakulta, Sociální působení církvi v České republice v současné době, Praha 2003
10. Musil L, „Ráda bych Vám pomohla,ale“ 1.vydání. Brno: 2004 . 800 výtisků, 243 s. ISBN 80 – 903070-1-9
11. NEDĚLNÍKOVÁ, D a kol. Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce.2007 s 178. Ostrava: Ostravská univerzita
12. NEŽÁRECKÝ, J. William Booth a jeho Armáda Spásy. Smíchov : Štětka, 1914
13. První rok. Prapor spásy. 1. 6. 1920, roč. 2, č. 12
14. Příručka pro metodiky sociální prevence a sociální kurátory Ostrava: 2007
15. Stanovy Armády spásy v ČR

16. Výroční zpráva Armády spásy v ČR za rok 2006 vydalo ústředí AS v roce 2007, 850 výtisků
17. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
18. Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

Internetové zdroje:

http://www.salvationarmy.org/ihq/www_sa.nsf

<http://www.legerdesheils.nl/>

<http://www.ceskoprotichudobe.cz/>

<http://holland.czweb.org>

<http://cs.christiantoday.com>

<http://www.mpsv.cz/cs/>

<http://www.azylovedomy.cz/>

<http://neziskovky.cz/>

<http://portal.mpsv.cz>

www.akluby.cz

www.armadaspasy.cz

www.brno.cz

www.brno.caritas.cz

www.cssbrno.cz

www.dchbrno.caritas.cz

www.esfcr.cz

www.lotos-brno.cz

www.mpsv.cz

www.nesehnuti.cz

www.novyprostor.cz

www.opu.cz

www.plbrno.cz

www.podaneruce.cz

www.rozkosbezrizika.cz

www.socialnireformy.cz

www.soze.cz

Přílohy:

1. Brněnský bezdomovec našel pětadevadesát tisíc.

Peníze vrátil.

Brno/ Poctiví lidé ještě nevyměřeli. Jaroslav Havlíček sám nemá peněz nazbyt. Přesto když našel pětadevadesát tisíc korun, nevezal si z nich ani korunu. Vysloužil si tím i Čestné uznání starosty městské části Brno – střed.

Sedmašedesátiletý Jaroslav Havlíček žije v brněnském azylovém domě Armády spásy. „Pracuju v tamním „butik“. Třídím oblečení, které nám dobrovolníci přinesou a starám se o rozdělování šatstva,“ říká hrdě Havlíček. Zároveň pracuje jako údržbář. „Nikdo jiný by to nedělal. Lidé jsou hodně neochotní. Všichni mají krtčí ruce,“ směje se pan Jaroslav a ukazuje, jak to vypadá, když má někdo obě ruce levé.

Loni na Vánoce se staly v azylovém domě hned dva zázraky. Jaroslav Havlíček našel devatenáct pětitisícových bankovek a navíc je všechny odevzdal na recepci Armády spásy. „Byly Vánoce, zrovna Štědrý den,“ vzpomíná Havlíček. „Třídil jsem oblečení a najednou něco vypadlo ze zadní kapsy u kalhot, které jsem vytřepával. Nejdřív jsem si myslel, že jsou to jen počmárané papírky, ale pak mi to došlo,“ směje se nálezce vysoké částky. „Jistěže mě napadlo peníze si nechat. Ale pak jsem si řekl: ty blbče starej, jsi tady přece spokojený. Ta ostuda za pár tisícovek nestojí,“ vypráví Jaroslav Havlíček.

Vzal tedy bankovky do kapsy a čekal na recepční. „Když přišla, hned mi přála šťastné svátky a já povídám: paní Janičko, já mám pro Vás taky něco. A vyskládal jsem peníze na stůl,“ usmívá se prošedivělý muž. „Chtěl jsem jen potvrzení o převzetí,“ dodává Jaroslav Havlíček. Zaměstnanci azylového domu odevzdali peníze magistrátu a nyní se čeká, jestli se nepřihlásí jejich majitel. Pokud ne, je možné, že část peněz pomůže i Armádě spásy.

Havlíček žije v azylovém domě déle než rok. „Kdysi jsem pracoval v Sokolnici a rozvážel jídlo vojákům po okolí. Jenže firma zkrachovala, tak jsem šel o dva roky dříve do důchodu,“ vypráví Havlíček a usmívá se skrz plnovous. Kvůli nedostatku peněz se Jaroslav přestěhoval ke kamarádovi, ale tamní bydlení bylo mizerné. „Nebyla tam elektřina ani tekoucí voda. Záchod jsme měli suchý a hrozilo, že každou chvíli spadne,“ vzpomíná Havlíček. Z takových podmínek mu pomohli jeho neteř a synovec.

„Když za mnou jednou přijeli, okřikli mě, že v takovém bordelu bydlet nebudu, a zařídili mi bydlení v Armádě,“ vzpomíná Havlíček. Vlastní děti se s ním nestýkají. „Ale nedávno mě potkala

má vyženěná dcera. Vždycky jsme dobře vycházeli. Dokonce si vzala moje příjmení," vypráví Havlíček a škrábe se ve vousích.

Pan Jaroslav měl štěstí na zajímavé nálezy odmalička. „Ještě na základce jsem našel peněženku sousedky, kterou jsem samozřejmě ihned vrátil," říká Havlíček. O jeho podivném štěstí vypovídá i příběh z dob, kdy sbíral krabičky od cigaret. „Když jsem tak jednou spatřil na zemi krabičku, začal jsem do ní kopat, aby se otočila a já viděl nálepku. Nechtěla se otočit, tak jsem ji zvedl a uvnitř byla padesátikoruna, líčí Havlíček. „Kdybych hned viděl tu nálepku, šlápnu na krabičku a jdu dál," dodává s úsměvem.

I přes životní útrapy si Jaroslav Havlíček udržuje stálý úsměv na tváři. „Teď mám žádost na bydlení v bystrckém Domě s pečovatelskou službou a už jsem desátý v pořadí," pochvaluje si Havlíček. Ale v Armádě je zatím spokojený. „Hodně mi pomohli a mám tady přátele. Však už si ze mě někdy dělají legraci. Když nejsou peníze, říkají: Jari, běž zatřepat kalhotami.“

Tereza Bartošíková

Zdroj: Brněnský deník Rovnost 24. 3. 2009

2. Věřoučné zásady Armády spásy

Věříme, že Písma Starého i Nového zákona byla dána vnuknutím Božím; jenom ona ustavují Boží pravidla křesťanské víry a křesťanského života.

Věříme, že je jediný Bůh, který je nekonečně dokonalý, je stvořitelem, zachovávatelem a vládcem všech věcí a kromě něho nemá být uctíván nikdo jiný.

Věříme, že se Bůh zjevil ve třech osobách jako Otec, Syn a Duch svatý, a tyto tři osoby jsou nerozdělené ve své podstatě a jsou si rovné ve své moci a slávě.

Věříme, že v osobě Ježíše Krista je spojena Boží i lidská přirozenost, takže on je současně celý a pravý Bůh a celý a pravý člověk.

Věříme, že naši prvotní rodiče byli stvořeni ve stavu nevinnosti, ale svou neposlušností se připravili o čistotu a radost; následkem jejich pádu se všichni lidé stali hříšníky, zcela zkaženými, a proto právem vystavenými Božímu hněvu.

Věříme, že Ježíš Kristus svým utrpením a smrtí vykoupil celý svět, takže každý, kdo opravdu chce, může být spasen.

Věříme, že ke spasení je nezbytné pokání před Bohem, víra v našeho Pána Ježíše Krista a znovuzrození z Ducha svatého.

Věříme, že jsme ospravedlněni milostí skrze víru v našeho Pána Ježíše Krista a že každý, kdo věří, má svědectví sám v sobě.

Věříme, že setrvání ve stavu spasení je závislé na trvajícím poslušném víře v Ježíše Krista.

Věříme, že plné posvěcení je výsadou všech věřících a že celý jejich duch, duše i tělo mohou být zachovány bez poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista.

Věříme v nesmrtelnost duše, ve vzkříšení těla, v poslední soud na konci světa, ve věčnou radost spravedlivých a v nekončící potrestání zlých.